

Ein dómari eigur at taka sær av málinum

Føroyingar kenna seg snýttar í sambandi við bankasamanleggingina skrivar Róland Waag Høgnesen, cand mag. og búsitandi í Danmark í grein í Poliken nú um dagarnar. Vit prenta greinina

Róland Waag Høgnesen, Rørløkken, 110, Herlev:

Folketinget skal meget snart tage stilling til en anmodning fra Færøernes Lagting og Landsstyre om en undersøgelse af omstændighederne ved sammenlægningen den 22. marts 1993 af de to »store« banker på Færøerne, Føroya Banki og Sjóvinnubankin. Hidtil har oppositionen i Folketinget været fyr og flamme for en dommerundersøgelse. Men nu da anmodningen om undersøgelsen er kommet til regeringen og Folketinget, synes oppositionen at være på tilbagetog.

Hvorfor?

Konkret drejer sagen sig om, at færingerne føler sig snydt ved banksammenlægningen, således at de færøske skatteydere kom til at hænge på et milliardunderskud af Den Danske Bank.

Men egentlig handler det om en formodning om, at en regering, eller snarere to regeringer efter hinanden, ikke har behandlet et mindretal på den måde, som man almindeligvis forventer, at en nordisk regering vil behandle et mindretal på: At være dets forsvarer. Efter færingernes formodning er det snarere det modsatte som er sket.

Og derved kommer sagen på langt sigt til at handle om Danmarks internationale troværdighed. Hvis den færøske formodning skulle holde stik, kan Danmark så bevare sit ry som hjælper for de fattige i u-landene og som forsvarer af de svage i internationale forhold?

Det følgende bygger i alt væsentligt på Alit frá Rættarnevnd Løgtingsins af 14. jan. 1995. (Betynkning fra Lagtingets Retsudvalg af 14. jan. d.å.) Ifølge Lagtingets Retsudvalg startede sagen allerede i oktober 1992. Den 6. okt. 1992 indgik

Landsstyret og Regeringen en aftale, so betød at regeringen lånte Landsstyret penge til at rekonstruere den færøske bank Sjóvinnubankin. En klar forudsætning var et tilsagn fra Den Danske Bank formidlet gennem finansstilsynet om, at Den Danske Bank ville påtage sig den gængse sædvane, at sørge for likviditeten i Føroya Banki. Dette skete aldrig.

I et indlæg i den færøske avis Dimmalætting den 6. dec. 1993 sandsynliggør den tidligere formand for Sjóvinnubankin's bestyrelse, at planen, som i 1993 førte til banksammenlægningen, var sat på bedding og måtte være danske myndigheder, især Finansstilsynet, bekendt allerede okt. 1992.

I samme avis 17. jan. d.å. undrer formanden for Lagtingets Retsudvalg, advokat Bjørn á Heygum, sig over, at regnskaberne for Føroya Banki er ført anderledes for 1992 i forhold til årene 1988, 1989, 1990 og 1991, hvilket Finansstilsynet ikke kan have været uvidende om. For årene 1988-1991 var Sjóvinnubankin's og Føroya Banki's hensesættelser til tab parallelle, Føroya Banki's dog en tredjedel større svarende til bankernes størrelsesforhold. I 1992 var Føroya Banki's hensesættelser kun ca. det halve af Sjóvinnubankin's hensesættelser. Til gengæld blev Føroya Banki's hensesættelser til tab ca. 50 pct. større end Sjóvinnubankin's i 1993, hvilket også fremgår af Jyllands-Posten den 9. jan. d.å., selv om der i det godkendte referat fra mødet den 17. marts 1993 står: "... Føroya Banki har ikke behov for mere kapital". Det skal her bemærkes, at dette godkendte referat senere er ensidigt blevet ændret således, at bl.a. ovennævnte citater slettet, efter

at banksammenslutningen var gennemført.

Det konkrete initiativ til banksammenlægningen kom fra Den Danske Bank i et brev den 8. febr. 1993 til Statsministeriet, med kopier til Industriministeriet, til direktøren for Finansstilsynet og til direktøren for Finansieringsfonden af

1992, som er færøsk ejat, men dansk ledet. Men Lagtingets Retsudvalg gengiver det færøske Økonomiske Råd for den opfattelse, at meget tyder på, at Den Danske Bank har fremsat krav eller ønsker om ændrede ejerforhold inden den 30. jan. 1993.

Ved forhandlinger

mellem Den Danske Bank, som ejede Føroya Banki, og Finansieringsfonden af 1992, som er majoritetsaktionær i Sjóvinnubankin og under medvirken af Finansstilsynet udarbejdes der en plan for banksammenlægningen.

Landsstyret og regeringen skal godkende en sådan plan. Landsstyret modtog planen i et brev den 12. marts 1993.

Den 15. marts 1993 meddelte finansministeren den færøske lagmand, at Landsstyret har en til to dage til at tage stilling til planen, da Den Danske Bank kræver svar! Aftalen blev indgået den 22. marts 1993.

Det, som Lagtinget og Landsstyret nu ønsker at undersøge er: a) om banksammenslutningen den 22. marts 1993 bygger på mangelfulde og forkerte måske vildledende oplysninger, b) om der fandtes en plan for en banksammenslutning helt tilbage til jan. 1993, evt. okt. 1992, c) om danske myndigheder, specielt finansstilsynet, var vidende om en evt. plan, og om hvorvidt de medvirkede til planens realisering, d) om personer, som var ansat til at varetage færøske interesser, var involveret i en sådan evt. plan og dens realisering.

ring.

Ingen taler om ulovligheder. Der er tale om gængs sædvane, fairness, rimelighed og om udnyttelse af den almindelige færøske tillid til danske offentlige myndigheder.

Og derved er vi fremme ved det politiske perspektiv i sagen. De trofaste tilhængere af Færøernes tilknytning til Danmark har det ikke godt med, at danske myndigheder muligvis skulle have været upålidelige forhandlere.

Skulle undersøgelsen bekræfte nogle af de færøske formodninger, så vil Danmarks troværdighed i international politik stå på spil. Kan Danmark i det tilfælde bevare sit ry som hjælper for de fattige i u-landene og som forsvarer af de svage i internationale forhold? Hvis Sandheden skal frem – og det skal den vel – så skal den undersøgende instans have mulighed for at rekvirere alt relevant materiale, og så skal alle implicerede have pligt til at vidne. Det må være en dommerundersøgelse. Enhver anden undersøgende instans vil kun løfte formodningen til mistanke om, at ikke alt må komme for en dag.

VIT GREIDA ALLA
VØRUKOYRING

KAPPINGARFØRIR
PRISIR

TILBOÐ

verða
givin

HP-TRADING

Box 2170 - Tórshavn
Tlf. 17272 - Fax. 15009